

BİLİM, EĞİTİM VE UMUT

Burçak Sinan, İlhan Altun, Gökhan Kanaat, Taylan Demirel, Selvi Demirci
CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ JEODENİZ, SİVAS

*"Ne kadar ilerleme kaydedecek insan aklı?
Sakınmaz arsızlığı nerede sınır tanıyacak?
İnsanın densizliği ve ömrü
doğru orantılı olarak artacaksa eğer,
kötülükte boynuz kulağı geçecekse eğer,
tanrılar dünyaya bir yenisini daha eklemeliler ki
onca günahkara yeterince yer kalsın."*
Euripides Hippolytos (M.Ö 428)

*"Gerçeklikle karşılaştırıldığında,
bilimde vardığımız düzey ilkindir, çocuk oyuncağıdır.
Ama sahip olduğumuz en değerli şey de odur."*
Albert Einstein (1879-1955)

Bugün dünyanın her yanında bilime tutkun zeki, hatta fazlaca zeki, inanılmaz sayıda insan var. Ama bu tutku karşılıksız kalıyor. Yapılan bazı araştırmalar da Amerikalıların % 95'inin 'bilim cahili' olduğunu gösteriyor. Günümüzde Türkiye'de hala insanlar kızlarını okutma konusunda direniyor. 'Baba beni okula gönder', 'Kardelenler'... vb birçok girişime rağmen okutulmayan kız çocuklarının oranında çok fazla bir değişim olmuyor. Bilim, yaşamda kalmalarını sağlayan araç ve doğuştan kazanılan bir hak olmasına rağmen ellerinden alınıyor.

Kayıtsızlık, umarsızlık yoluyla ya da yetersizlik ve kuşkuculuk korkusuyla çocukların bilime olan şevkini kırarak seçim haklarını, geleceklelerini kurmalarına yarayacak araçlarını ellerinden almış oluyoruz.

Bilimi iki yanı keskin bir kılıç gibi düşünmek gerekirse; sahip olduğu başdöndürücü güç, hepimize yeni sorumluluklar yüklüyor. Bunlar; teknolojinin uzun vadeli etkilerini yeni nesillere göstermek- dikkat çekmek, yine gelecek kuşakları gözetken küresel bir bakış açısı geliştirmek. Yapılan hataların bedeli gittikçe daha yüksek olacak.

Tarihsel nedensellik çarkı farklı işleseydi; atomcuların maddenin doğası, dünyaların çokluğu, uzay ve zamanın büyüklüğü konusundaki tahminleri rağbet görüp temel alınsaydı; Arkhimedes'in yırtıcı teknolojisi öğretilip yayılsaydı; insanların gözleyip anlaması gereken değişmez doğa yasaları görüşü yaygın olarak kavratılsaydı, şimdi nasıl bir dünyada yaşıyor olurduk acaba?

Bilimi öğretmenin, insanların hazır olmaması, bilimin şans eseri ortaya çıkması ya da onunla başa çıkacak yeterli beyin gücüne sahip olmamamız gibi gerekçelerle zor olduğunu sanmıyorum.

Mesleki alanda da hepimize pek çok sorumluluk düşüyor. Hükümet olsun, bilim insanları, bilim adamları ve mesleki eğitimi almış kişiler olsun...Birbirimizin başına basarak yükselmek, cinsiyet ayrımcılığını görmeksizin ilerlememiz için ve bunu yeni nesillere iletebilmemiz için önce kendi içimizdeki sorunu çözmeli ve adımlarımızı sağlam atmalıyız. Bunun için birbirimize destek olmalı, eğitmeli ve öğretmeliyiz. Unutmamalıyız ki her şeyin başı eğitimidir?

Bilim, gelecek yüzyılda temel değerlerini yitirmeksizin varlığını sürdürme umudu besleyen her toplum için başlıca araç. Yalnızca başarılı bilim insanlarına değil, bilimi anlayan ve ona kucak açan bir insan toplumuna gereksinim duyuyoruz. Bu hedefe ulaşma sorumluluğu hepimizin.

Bilim, fikirlerin özgür alışverişine dayalıdır; değerleri gizliliğe ters düşer. Bilim de demokrasi de çizgi dışı fikirleri ve güçlü tartışmaları destekler. İkisi de yeteli neden, tutarlı sav, kanıt konusunda yüksek standart ve dürüstlük peşindedir.

Cumhuriyet kurulduktan sonra öğretim birliği yasasıyla; Milliyetçi, Cumhuriyetçi, Halkçı, Devrimci, Devletçi, Laik, bilimi kendisine önder kabul eden, fikri, vicdanı, irfanı hür, vatansever, özgürlükten ve bağımsızlıktan taviz vermeyen, dünyevi, yaşamda karşılaşılan sorunları çözen, aklını ve bilimsel yöntemi kullanabilen insanlar yetiştirmek eğitimin hedefi oldu.

Politik, ekonomik, toplumsal pek çok nedenden dolayı Türkiye'de hala istenilen nitelikte eğitime ve bilimsel bilgiye sahip olamıyoruz.

Unutulmamalıdır ki, eğitim bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istenen değişme meydana getirme sürecidir.

Merakla dolu, her kavrama cömertçe açık, iyi neden olmadıkça hiçbir şeyi kenara atmayan, ama aynı zamanda ikinci bir doğa olarak güçlü kanıt standartları arayan ve bu standartları, sonucu görmek bile istemeden reddetme eğilimde olduğu konular kadar en sevdiği şeylere de aynı şiddetle uygulayan, yani karışımı gerçekten kullanan bir insan topluluğu ne güzel olurdu.

Konuşmama Charles Darwin 'in şu cümleleriyle son vermek istiyorum ;

"Cehalet bilgiden daha fazla güven telkin eder: şu ya da bu sorunun bilim tarafından asla çözülemeyeceğini kendinden öylesi emin bir ifadeyle ileri sürenler çok bilenler değil az bilenlerdir."

Kaynakça

SAGAN, CARL, Karanlık Bir Dünyada Bilimin Mum Işığı. TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları 14. Mart 2003, sy. 313-317

SÖNMEZ, U, BİRCAN, İ., KARAKÜTÜK, K., SENEMOĞLU, N., TEZCAN, M., YANPAR, T., ERDEM, A., ERKILIÇ, T., ŞAHİN, A., Öğretmelik mesleğine giriş. 4, Eylül 2004, sy 11

DARWIN, CHARLES, insanın Türeyişi: Giriş